

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat

20 cms.

ANY IV. N.º 114

28 GENER 1926

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

Madrid-Buenos Aires Harvard

fat l'escultor Llimona. De mica en mica ens han arribat les proves i les manifestacions de llurs èxits. La per-

La gent nostra s'enduu palmes. L'Exposició de pintors catalans a Madrid ha estat un èxit sorollós. Amb motiu d'aquest esdeveniment, a Madrid ha tornat a haver-hi un d'aquells moviments que sovint i en molts ordres havem pogut observar devés Barcelona. Som dels qui creiem en la consciència d'aquests moviments, perquè creiem en la necessitat de la nostra expansió, afermats ací, però, afermats per a poder precisament saltar amb tota llibertat.

A Barcelona hi ha una producció bastant densa, que cal intensificar més encara i superar-la sempre en qualitat. I això tendeix d'una manera natural a l'expandiment. El que avui passa amb la pintura, demà pot passar amb la literatura que tingui cara i ulls i que tingui bé de fisonomia.

A Buenos Aires un altre barceloní, En Manuel de Montoliu, ha triomfat com hi havia triom-

—Tot és u!... Jo vaig anar a Washington.

2. - EL BORINOT.

sonalitat llur no els ha fet nosa, al contrari, els era garantia.

Com a Madrid. Que ni a Madrid ni a Buenos Aires ni enlloc no estan per mixtificacions ni pastitxeries, gènere híbrid que no és carn ni peix; i es comprèn molt bé. D'això, que vulgarment en diem fer la gara-gara ningú no es satisfà. Llausangeries, vinclements de carcanada, no passem d'aquí: de carcanada que es vincla, perquè no té l'ànima que l'aguanti.

Amb els millors auspicis, un altre barceloní ha emprès ruta món enllà, cap als Estats Units, Josep Puig i Cadafalch, cridat per la Universitat de Harvard. Un altre, veieu? que té suc i bruc. Podem dir que tenim ja a la bestreta la seguretat del seu triomf, perquè el triomf ja el porta garantit en la seva mateixa maleta de viatge.

Això és fer gol!

BIT.

TOTAL RES

Us ho dic de bo de bō; n'estava tip de cantar-li "*l'arri-arri Tatanet*, anirem a Sant Benet..." sense que mai no se li acabessin les ganes d'anar a cavall.

De certes coses—com les metzines a les medecines—una mica no negaré que vagin bé, però,—Déu meu! —aquell deliri d'anar sempre a cavall m'empudegava a no poder més. A voltes—pensava jo—potser amb el temps i l'experiència se li esbatanaran les finestrelles del cervell i veurà clares moltes coses que són més espeses que un mal fang. Sí, sí, enteniment m'has dit; cada dia anàvem més de mal borràs i, mentre abans ne feia una ara en feia un centenar.

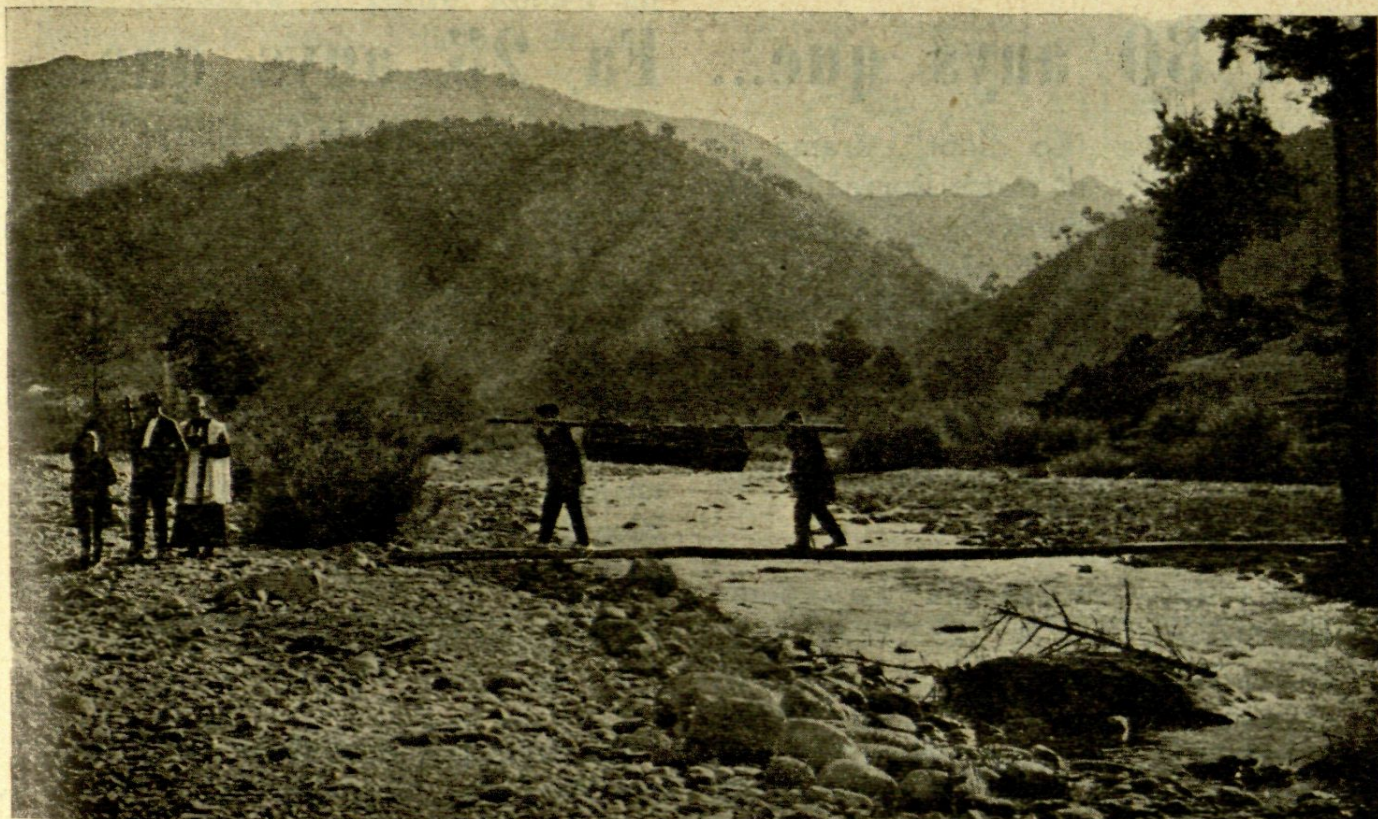
Les veïnes més sedaceres ja li ho havien dit mantes vegades que les

coses capgirellejaven massa i s'aprovava l'espetec. El vailet, entossudit com estava, no feia cap cabal dels consells com aquell que, oblidant-se de creure la bona mare tingué de creure la pell de cabra. Persistint amb els tretze són tretze i renyint amb els que li volien bé, deixava's afalagar per una colla d'estrafalaris que anaven tan bé a l'esquena d'ell com ell hi anava a la meva en aquells temps en què li cantava la cançó de "*Arri-arri tatanet...*".

Sovint es complaïa a tractar malament bèsties i persones que, si les unes no el guitzaven ni tampoc li replicaven les altres era degut a què els fermalls eren curts i les garrotades de tota mena més abundoses que les mosques als femers. Això no vol dir que la resignació pacient anava esgotant-se i les orelles del ruc es movien l'una cap-ací, l'altre cap allà, com les tisores dels paiets esquila-matxos. Mala senyal—deien els intelligents—en veure el moviment dels orelluts. Ja veurem com no trigaran a alçar el morro i ensenyar la dentadura i... qui dents té rosegua si pot.

Les entremaliadures fan més o menys gràcia segons qui les fa, quan les fa i on les fa, i, vet aquí com el vailet incorregible—qui no gens prim mirava a fer les coses—empipà els blancs, els negres i els mitjos colors sense, però, que se li fessin pedres al fetge malgrat de fer més mal que una pedregada seca.

Un jorn un bon clergue que el coneixia del néixer el prengué pel seu compte amb el lloable fi de frenar-li certs desbordaments. De bon primer fou escoltat amb gran atenció i respecte, la qual cosa encoratja el cler-

CATALUNYA PINTORESCA.—Enterrament a muntanya (heus aquí un pas de novel·la real).

gue allargassant els predicots empedrats de llatinòrums, rublerts de sanitoses doctrines i abundosos bons exemples pel que feia al cas. Més d'una hora durava el sermó que feia suar el clergue per la satisfacció de veure's escoltat quan, tot d'una, el vailet l'interrompé amb una escandalosa riallada de mofa que li féu perdre la color i l'alè.

Evidentment no hi havia remei per a l'indomtable vailet.

Els temps empitjoraren, els amics li giraren l'esquena, els més parlotejaven de darrera, alguns s'atreveriren a escometre'l amb paraules irrespectuoses quan s'hi topaven pels carrers, no trigaren a presentar-se les primeres esquerdes de l'esberlament que s'a-propava. Llavors semblà voler-se penedir intentant una reconciliació gene-

ral que no li sigué possible. Es veié clarament que l'arbre havia caigut i tothom tenia el dret de fer-ne llenya. En veure-ho així un matí s'esquitllà amb el farcell sense assabentar-ne ningú. Si els penedits poguessin tornar a Roma—pensà—ja era tard, però, sense que hi valguessin paraules endolcides per llàgrimes ni l'oferiment de bons propòsits. Tirà enllà, molt enllà, no es preocupà ningú de saber on havia anat. Sols es preocuparen la gent d'assegurar-se que ja era fora. Bon vent!

Unes dones que els veieren marxar li cantaren d'un tros lluny, una cançó amb accents de marxa que els vailets d'abans sabien de memòria.

Tot plegat res.

EL DOCTOR ARMILLA

4. - EL BORINOT.

Fa 50 anys que...

s'estrenava "Lo didot", drama de Serafí Pitarra, al teatre Romea, el dia 3 de gener, dilluns, de 1876. Era el protagonista Lleó Fontova, i hi tenien papers principals la Mercè Abella i En Goula.

sense el Romea, a l'Odeon, Olimpo, Circo, Novetats i Liceu es feia teatre català.

es retirava de l'escena "La redoma encantada", amb la 223.ª representació, al Teatre Principal, on havia estat estrenada dos anys abans: una revista de màgia d'Hartzenbusch, escenografiada per En Soler i Rovirosa. L'última funció era el dilluns, dia 10 de gener de 1876.

es constituïa el Jurat per als Jocs Florals de l'any (1876), tal dia com el 15 de gener 1876, amb els següents senyors: Lluís Cutxet, Antoni de Bofarull, Dàmas Calvet, Pere de Roselló, Enric C. Girbal, Josep Blanch i Piera; suplents: Josep M. Arnau, Alvar Verdaguer, Antoni Careta i Vidal.

el llibre "Lis isclo d'or" (les illes d'or) de Frederic Mistral era presentat al gran públic barceloní al "Diario de Barcelona", 11 de gener, dimarts, de 1876, per Mañé i Flaquer.

alguns diaris de Madrid reproduïen en català els avisos, anuncis o allocucions de la "Societat del Born", fent conèixer el seu pensament d'anar a Madrid amb una cavalcada carnavalesca.

Fa 25 anys que...

sortia el "Diari de Catalunya", per "La Veu de Catalunya", que estava suspesa.

era publicat el cartell per als Jocs Florals de Barcelona, any 1901, el jurat dels quals era compost per Francesc Pi i Margall, Josep Franquesa i Gomis, Jacint Torres i Reyató (mort un d'aquests dies), Emili Vilanova, Ricard Permanyer, S. Trullol Plana, Salvador Vilaregut.

apareixia el llibre de versos de Joan Maragall, "Visions i cants".

moria el bisbe de Barcelona Doctor Morgades (8 gener 1901).

la Institució Catalana d'Història Natural començava la publicació del seu "Butlletí".

s'inaugurava al Tívoli temporada de teatre líric català amb les següents obres: "L'alegria que passa" (Morera-Russinyol), "Les Caramelles" (Morera-Iglesias), i "Colometa la gitana" (Lapeyra-Vilanova).

moria a Madrid En Víctor Balaguer (14 gener 1901).

s'estrenava al Tívoli l'elegia lírica "La Rosons", lletra d'Apelles Mestres, música d'Enric Morera.

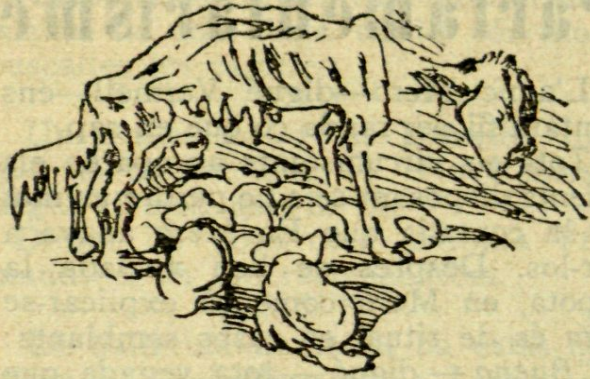
foren condemnats En Manuel de Montoliu i En Josep M. Pellicer per haver fet alguns crits quan era a Barcelona l'esquadra francesa.

es publicava el llibre de versos de Víctor Català "El cant dels mesos".

es celebrava al teatre Romea un homenatge a l'Emili Vilanova en ocasió de la 200.ª representació de "Qui... compra maduixes?"

que el Club Autonomista Català adreçava a la Reial Majestat Britànica un document advocant per la independència del Transvaal.

era estrenat al Tívoli "L'adoració dels pastors", quadro plàstic amb il·lustracions literàrio-musicals de Mossèn Cinto Verdguer i Enric Morera.

El mal ja ve d'anys.
La hisenda pública segons «El Tiburón»
per a l'any 1870.

HUMOR D'AHIR

A UNA MOSSA GRAVADA

Bon viatge us do Déu, mossa corcada,
bresca sens mel, trepada gelosia,
formatge ullat, cruel fisonomia,
amb més puntes i grops que té l'arada.
D'alguna fossa us han desenterrada,
per no sofrir els morts tal companyia,
quan eixa mala cara se us podria,
i estava ja de cucs mig rosegada.
Però si sou de vermes escapada,
perquè siau menjar de les cucales
(que de mal en pitjor la sort us porta).
Mantinga-us Déu la negra barullada,
i a Déu siau que em par que em nei-
[xen ales,
i em torno corb després que pic carn
[morta.

VICENS GARCIA
(Rector de Vallfogona).

—Per què serveixen les targetes de visita?

—Per fer visites de targeta.

(De "Lo Xanguet", per a 1868).

HUMOR D'AVUI

—En què s'assemblen els ceguets que toquen per la Rambla a En Montero?

—En què "nyigui-nyogui".

(De la penya X de l'Ateneu).

Viuda joven, agraciada, sola, desearia caballero a todo o a medio estar. Secreto total. Honradez absoluta.

(De "La Vanguardia", número...)

—En què s'assembla Barcelona a Calaf?

—En què Calaf té el mercat i Barcelona té l'Ajuntament.

(De "Regeneración").

Parlamentarisme

L'amic Mero—digué Vermell—ens contarà fil per randa ço que ell sap.

Tots els circumstants aproparen els seients disposant-se a no perdre un mot de la contalla que En Mero anava a fer-los. Després de ben xuclada la pipota, en Mero començà explicar-se com és de ritual en casos semblants:

"Bueno — digué — tota vegada que Vermell m'ha fet aquesta *illusió* tan *dilectament*, us farà quatre *cortos* de com va *dibulir-se* la cosa. Aquells *mancadors* dels *arreglaments* ja sabeu com ens varen *esbandir* de la junta del *Coro* dient que si ho féiem tan *pèssim* i que ells farien i deixarien de fer, i que tomba, que gira amb totes aquelles *retòliques* que els babaus van empassar-se, ni que fos una ametlla ensucrada. De bon començament ja en van fer de *baldeio* ja, però com que això de *pencar* es cosa que encos-tipa qui-sap-lo i, el *certus* és que n'hi ha molts que van néixer cansats, vet ací, doncs, que no tenint-hi ço que es diu la *jeia* feta aviat van canviar la cançó. Diu que la *paiella* deia a l'olla, si m'embrutes t'enmascaro i, més prompte que una piula, aquell farem i direm va tornar-se allò de la cançó enfadosa. Molta propaganda, la gran *llàbia* i vinga apujar les *consumacions*. Els *carquinyolis* van posar-los a quinze, els *cigalons* a ral i de *calinquenyo* no se'n veié un allò que es diu ni per *madissima*. El *cunserca* portava una roba amb més *llàntias* que no hi ha en totes les *misses* del poble. Els que s'havien *assentat* de *sòcius* protectors se'ls va acabar la protecció i de seguida van començar els *singlots* i les *tintines*. L'*esguerramenta* anava a raig fet; cosa que tocaven era feta a bocins. Les *raspes* ja en parlaven a plaça i a les *botigues* se'ls feia ballar com *baldufes*. Allò dels èxits—tothom ho deia—resultaren uns *elàstics* fluixos i beguts

"de color. Com que havien gastat tot l'oli les rodes grinyolaven i no corrien de cap manera. Per molt que galle-gessin ningú els hi feia *cabal* i a cau d'orella es deien unes cosetes i unes cosasses que els hi haurien fet cruixir els *nirvis* si n'haguessin tingut. Mentrestant nosaltres muts i a la gàbia, pensant qui s'ho faci que s'ho mengi que qui riu pel gener plora pel de-sembre i un parell sempre són dos. Ja m'enteneu i *alanta*. Al cap de poc temps ja va venir allò que diuen, que deixen de dir, que serà, que no serà, i el *tresoler* va *pirà* amb els *calés* i, tot de seguit ja va saber-se la *quiebra* que havien fet amb tot el farrigo-farrago de les *diputeques* i unes *pujes* que feien un gavadal de diners. Tot plegat tururut, qui gemega és que ha rebut. Van presentar-se *acreledors* amb els *recibos* i papers de tota mena de *mulladers*".

Així acabà l'expressiu parlament del ciutadà Mero a conseqüència del qual els del *rotllo* acordaren que se'ls havia trencat el cor i haurien de reincorporar-se en el regiment de la societat Coral "La Llúpia" no sense abans esmerçar els primers cabals per cremar sofre i espargir fums emmetzinadors per treure la pegadella que, per única herència els pervenia—al dir de Vermell—per dret propi. Després han anat fent, aquí caic allà m'aixeco, més contents que no havien estat mai confirmant la dita de "pobrets i alegrets".

FLENDI

V O L V E S

Ha mort el gran Cardenal Mercier, el gran belga, el gran patriota. Cal retre-li tot homenatge.

* * *

Diuen que fou la gran pensada del senyor Nebot de fer uns edificis per

a jutjats municipals, fet a tapar el grup Escolar Vila i Codina del Saló de Sant Joan.

I és clar: per què serveixen al capdavall les escoles?

* * *

Els catalans sempre tenen raó.

El Pare Sant ha manat restituir les figures de les pintures de Miquel Angel a la seva primitiva nuditat.

Josep M.ª Junoy, sempre amatent, ja ho ha dit: ho veieu? el Papa dóna la raó a Carles Soldevila, en allò que a "La Publicitat" deia parlant del nu, arran de l'exhibició de les famoses estàtues de la Plaça de Catalunya.

Josep M.ª Junoy, sempre amatent.

Això no obsta que: Carles Soldevila, somrient.

I així, anar fent.

* * *

Diumenge passat es celebrava el vermut d'homenatge a Jaume Rusinyol.

El diumenge anterior s'havia celebrat ja l'àpat.

Aleshores, per què, en comptes d'un vermut, no prenia hom un cafè?

I, no cal dir-ho, millor que el de "La Tranquil·litat, Cafè" d'En Lluís Capdevila.

* * *

Llegim a "La Vanguardia": — El rey de los estafadores se ha fugado de San Baudilio (Sant Boi).

Ja ens ho semblava.

* * *

Ja som damunt Carnestoltes, però no es treuran pas la careta tots els que en porten. N'estem segurs.

* * *

Tenim davant alguns diaris. Llegim:

La deuda Italiana.

La deuda Rumana.

La deuda Francesa.

Decididament la guerra ha convertit el món en una casa de préstecs.

* * *

Populistes i demòcrates alemanys es disputen la cartera de l'Interior. No ens ve de nou. Aquí també són molt buscades les carteres.

* * *

Un articulista d'"El Diluvio" diu que no es pot anar al "Novedades" degut al fred que hi fa.

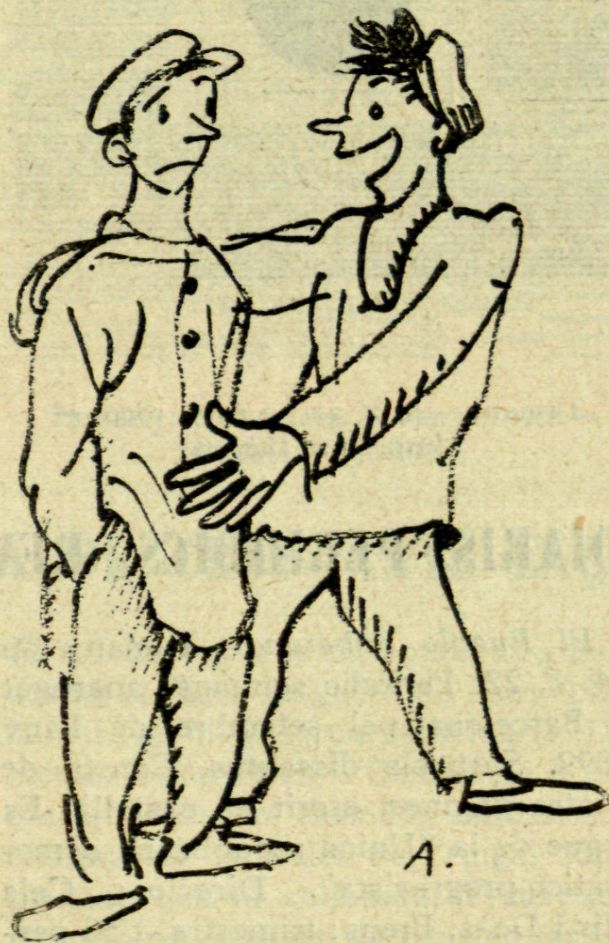
Dintre de pocs dies arribarà l'Amundsen. Ja l'hi recomanarem.

* * *

La ballarina Zambelli ha estat nomenada: "caballero de la Legión de Honor".

Ara sí que estaran divertits.

PETIT I PATAUD

—L'altre dia En Peret va ensopegar al terrat i va anar caient de tomballons, escala avall, fins al carrer, sense haver-se fet una pelada. Eh, que és estrany?

—Més estrany és el que em va passar a mí, que vaig ensopegar en l'esglaó de l'entrada i no vaig parar fins al terrat sense fer-me un blau.

La Ira

Órgano de expresión del asco y de la cólera del pueblo

FORTITER IN RE Redacción y Administración: Calle de las Cabras, 4 FORTITER IN MODO

Palabras de acabar de nacer

Por Angel Samblancat

Dremsa suculentamente, al sentir la
las entrañas de la multitud y sacó la
punta de la nariz a la vida, quéntos
somos? qué nos proponemos.

Esta declaración no se hace aquí
porque sea ella tradicional y consu-
tudinaria en casos como el presente,
ya que nosotros venimos a matar las
tradiciones y a abrazar las costum-
bres de las llamas de nuestra indig-
nación, sino porque salimos a correr
y a dar voces por las calles y a agitar
el aire de las plazas públicas, y que-
remos que, al vernos pasar por las
ruas pupulosas como exhalaciones
de fuego los transeúntes desirados, no
tengan que preguntarse quiénes son
estos obreros? quiénes son estos inas-
nos? ¿quiénes son estos terribles dis-
comodados?

«La Ira» es un mudo algo confuso
y asoroso aco, compuesto de militantes
de todos los partidos políticos de Cata-
luna y de España, y de algunos ele-
mentos nuevos, jóvenes de una extra-
mada osadía y de un desmeso sin lí-
mites, que llegan a la galatrea con las
alas de sus marinos rojas y palpitantes
y con los ojos encandilados, como los
caballos de pura raza a las arenas
cálidas de los hipódromos, o como
llegan a los cirnos los toros que traen
en el cuollo la divisa y la marca de su
sangre.

Los primeros son hombres que han
conferido la herencia, y a quienes
no se les ha alterado el pulso, en este
navegío fútil de cosas y de perso-
nas. Estos cobardes desbandada de

ejércitos y de falanges, en esta dis-
persión universal de partidos, en esta
fuga pánica de rebaños, en esta dis-
olución de substancias que se opera a
nuestra vista con gran ruido como si
la naturaleza preparase nuevas palin-
genesias, en este caos hervoroso de

HACIA OTROS CIELOS
LA SALUD DE LA VIDA PARA LA TERCERA DE VIDA
Y EL MUNDO A BARRERAS

caducidades y de embriones que esta
esperanza sea Demogogón, hombres
que se han levantado equívocos a
pasar de sentir su corazón lacerado y
traspasado ante el tráfago insolente de
los prevenciones y de los claudica-

dores, y ante tantas apostasías, ante
tantos resallamientos, ante tantas de-
serciones, ante tanta ignavia, tanta
torpeza y tanto desacierto como han
contemplado sus ojos; hombres que se
han encontrado de improviso tan lejos
de los partidos en cuyas filas militaban
como lo está un polo de otro polo, y
no porque ellos se hayan desgajado
del árbol primitivo, no porque se
hayan apartado de la montaña sino
porque la montaña se ha apartado de
ellos, nombres a prueba de desenga-
ños y de falsedades y de fraudes y de
dolores y de alevosías, hombres que
antes que dejar de la fuerza y de la
velocidad de la eficacia de sus ideas
deducían de la redondez de la tierra,
y del sistema heliocéntrico, y de los
postulados de la matemática, y del
rigor de la lógica, y de las leyes físico-
químicas que regulan las transforma-
ciones de la materia, y del orden y
gobierno de la creación, y de la sabi-
duria y capacidad de la Providencia
Divina. Estos hombres, pues, que
guardan en su corazón y en su cere-
bro, con el celo con que una doncella
casta y cogijosa guarda su virginidad,
el tesoro de los principios porque se
rigen las sociedades humanas desde
el origen del mundo y el tesoro macho-
má sacro sagrado así de las reglas espiri-
tuales porque deberían regirse dichas
sociedades, han acordado juntarse en
un pacto de concordia y en un em-
promiso de alianza, y fundirse y con-
solidarse como las partículas de la
masa y extravagantes del hierro para

EL INSURGENTE

Director: León Roch
Año I Barcelona: Sábado, 1.º de Enero de 1913 Núm. 1

PRESENTACION

Aquí está, lector, El Insurgente transformado en diario.
Fé y atrevido éramos semanario y nos parece que hace un siglo tanta distancia hay de aquello a esto.
Distancia que hemos medido bien y que nos obliga a poner uñeros y reñeros y tacto en nuestra labor periodística, ya que no desconocemos la inmensa responsabilidad que contraemos con el público al querer establecer diariamente con él una comunicación que es para el periodista, el mayor lujo.

Nuestros propósitos son bien modestos. Mantener en la política barcelonesa nuestro ideal arazado y progresivo. Aspiramos, con la publicación de El Insurgente diario, de mostrar que un periódico de extrema izquierda puede convivir perfectamente con los demás, cualesquiera que sean sus ideales, ya que el mutuo respeto no tiene nada que ver con la lucha de ideas.
Será en este sentido que nosotros aspiraremos nuestras campañas y ja más entraremos voluntariamente en terrenos de desconfianza y de rivalidad. Mucha fuerza habrá de hacer el que ellos consigamos arrastrarnos.

Seremos una hoja de ciruela que quedará en todo en el momento de la vida ciudadana.
No llevamos sobre nuestras espaldas responsabilidad de partido alguno ni de una mala organización política tan siquiera. Esto nos da una independencia absoluta.
Sólo embargo, queremos hacer una declaración. Nosotros somos amigos entusiastas de este formidable luchador llamado Angel Samblancat. Su prosa viril y concorde, su honrada política y la pureza de sus convicciones han hecho mérito en nosotros de tal manera, que con nuestro pensamiento y nuestro corazón le acompañamos en su actual existencia de la patria.

Somos decididos partidarios de la unión e inteligencia de todas las izquierdas de Barcelona para obtener en cualquier momento aquella preponderancia y hegemonía que nos es debida en la vida política de la ciudad.
Y a este fin dirigiremos todas nuestras esfuerzos y toda nuestra buena voluntad.
Estos somos nosotros. Saludamos afectuosamente a sus lectores y a la prensa, y deseamos un prospero año de 1913.

LOS "PACIBOCHES"

Toda la «bocherna del mundo está trabajando, abierita o solapadamente, para que se acabe cuanto antes la guerra, y se haga una paz blanca, una paz gris, una paz que contente a todos o que no contente a ninguno, y de la que se resiente nadie ni venzo del vencedor. El Papa — el primer austriacante y pacibocha del universo — no cesa de dispararnos pedradas de letas y caracazos evangélicos, para convencernos de que hay que depner las armas y dejar a Dios el arreglo de las discortias que dividen y desgarran a la humanidad de hoy. Algo parecido pretenden los socialistas kasperistas de Alemania, y ese ridículo laborante de automóviles yankee que hace servir la paz de reclamo de su industria.

El Papa y los socialistas no ven que el problema que tenemos planteado los hombres de Occidente no es de paz, sino de libertad y de justicia. La paz, como decía el otro día Maceira, debe ser la que queramos. Lo que no queremos es la Kultur profante y salvaje. Lo que no queremos es la orgánica alemana, es el cuartel alemán. Lo que no queremos es la invasión de los hielos y las alvas del norte, es el despojo y la brutalidad de los hombres rubios, siempre dispuestos a galopar hacia lo desconocido detrás de la espada y del caballo de los conquistadores. Lo que no quiere Europa es soportar la majesta del kaiser y las baladronadas de los «boberos» de los bizajagos de Prusia. Lo que no quieren Inglaterra y Francia es aturcarse, es bulgarizarse, es quedar contentos como Austria, en un feudo romazo alemán.

Los socialistas y el Papa olvidan que Cristo y Carlos Marx no vivieron a pacificar el mundo sino a agitarlo, no vivieron a narcotizar a los hombres con gentilezas y con prosa del Voltaire sino a despertar en ellos pasiones violentas, no vivieron a hacer que en la tierra reine la tranquilidad sino a preparar en ellos, fue llamado por los profetas hebreos, por los iluminados del Antiguo Testamento, Príncipe de la paz. Pero él también dijo que había venido aquí abajo a traer la guerra, que había venido a separar al hijo del padre y al hermano del hermano. Carlos Marx y él hablo en sus enseñanzas, de armonía entre el capital y el trabajo, de acomodamientos en la injusticia, sino de lucha de clases y de guerra implacable a la burguesía y al capitalismo.

Pues, hoy, la injusticia y la tiranía y el mal, lo representan en la tierra. Los emperadores guerreros, los Césares míticos del centro de Europa, y sobre todo Guillermo el bárbaro. Lo representan los violadores de Lituania y de Bélgica, los asesinos de las masas, los torpederos del «Lusitania» y del «Ancona», los focos de los de Lovaina, los capitalistas de las ciudades que dinamitaron de noche de su aerónava pigotas a Londres y a París, los que caricaron el mundo ultimatum a Serbia, los cícleres que dicen que los tratados no son más que pedacos de papel.

Guerra, pues, a muerte, a los alemanes agresores. Nada de paces prematuras, de paces flojas. Nada de sentimentalismos pacifistas, ni de mas surroncipias evangélicas. Nada de composición en el mal. Mi gran error — decía Napoleón en Santa Elena — ha sido el no haber destruido al rey de Prusia, el no haber arruinado la casa de Brandeburgo. Que no tengamos que decir otro tanto nosotros, de aquí a veinte años. Alemania ha provocado la guerra, Alemania la ha querido. Hay, pues, que hacerla, hasta que se rinda, hasta que calga revencida, hasta que calga vencida, hasta que levante las manos implorando misericordia.

«La paz? Si, si. Cuando la quiera Alemania, cuando la quiera el kaiser. Pero con estas condiciones: Disolución del imperio alemán, del imperio austro-húngaro y del imperio otomano; desmembramiento de los Hapsburgos de Austria y de los Hohenzollerns de Prusia; evacuación de Bélgica, de Serbia y de las provincias ocupadas de Rusia; y de Francia; indemnización de cincuenta mil millones de los aliados; reparto de la escuadra alemana entre los vencedores; aniquilación de la casa Krupp y destrucción de las usinas de Essen; devolución a Francia de la Alsacia y la Lorena; recomposición de Polonia; liberación de las nacionalidades oprimidas por Austria; agregación de Treves y Trisate a Italia; constitución de la gran Serbia, etc., etc.»

«La paz? Si, si. Cuando podamos exclamar, como Brevo, echando nuestra espada, en la balanza: «Ya vistes! Cuando podamos ir a la tumba de Paul Demoulins y gritar con todos nuestros palmos: «Desojaldos ya está en Berlin!»
ANGEL SAMBLANCAT
Londres Diciembre de 1913.
(De La Campaña de Girona.)

Tamany: 35 X 25. — Any 1913. — Impremta de Fèlix Costa.

Tamany: 32 X 22'3. — Any 1913. — Impremta del diari.

APAREGUTS A CATALUNYA DE CENT ANYS ENÇA

de l'any 1913. Escrit en castellà, consta del 8 pàgines. La seva tònica és "avençada", la seva expressió contundent i de la manera forta. Es del temps de Fernando Pintado, Angel Samblancat i d'altres per aquest estil que hi col·laboren. Es diu "òrgano de la expresión del asco y de la cólera del pueblo". Preus: trimestre, 1 pesseta; número solt 5 cèntims. Fèlix Costa, impressor; carrer Nou de la Rambla (Comte de l'Asalto), 45, baixos.

22'3. Diari de la tarda aparegut a Barcelona el dia 1 de gener de l'any 1916 (abans, però, ja sortia setmanari). Director "León Roch". Consta de 8 pàgines, escrit en castellà, esquerrista, exaltat i de la tònica de l'Angel Samblancat, que hi col·labora. Preus: número solt 5 cèntims; no consten tarifes de subscripció. Impremta al carrer de Sant Pau, 96.

(Tots aquests periòdics són de la col·lecció d'En Baldomer Blanch, ex-regidor de Badalona).

El Insurgente.—Tamany de 32 X

Del balconet estant

Ens feia com a por. Havíem vist algunes vegades a "El Dia" de Terrassa que en una mateixa columna de noticiari posaven les corresponents a dos títols que podien originar lamentables confusions; aquests títols són "Les llanes" i "Les lletres", posats l'un a continuació de l'altre sense més separació que la dels respectius textos.

Certament sembla que l'una cosa no té res a veure amb l'altra, ans semblen tan distanciades que fins i tot en un diari demanen una separació prudencional.

I si un dia, per inadvertència es produïa un trastocament de títols, què?

Aquesta por nostra, ah, malauradament era ben justificada i el fet ha vingut a donar-nos tota la raó. Efectivament la badada s'ha produït. En "El Dia" de 22 de gener (divendres) veiem, copiem textualment:— "LES LLETRES. Londres (21 gener). Continuen subhastes mantenint el mateix to que el dia d'obertura. Les classes més sollicitades i més fermes són els creuats ordinaris".

Els caríssims lectors hauran advertit que això es refereix a llanes. I tenim, doncs, que un munt de llana se'ns presenta amb la cobertora de les lletres. L'una cosa s'identifica amb l'altra, quan tothom sempre les havia tingudes per diametralment oposades: la llana i les lletres, és a dir la llana i la illustració, la llana i la cultura.

* * *

La Berta Singerman ha seguit el seu camí victoriós, triomfant, cada dia en escales més vastes. De primer al Goya, després al Palau de la Música Catalana, finalment a l'Olympia (i si fos el temps, creiem que al diumenge següent ens la presentarien a la plaça de toros).

La Berta Singerman ha fet una carrera tota d'èxits a casa nostra. Nosaltres aplaudim els seus èxits i victoregem la seva veu sonora, que sembla que canti quan recita, i que amb tanta de traça sap "posar" per fer-se seu al públic. Per la seva banda creiem que també ella deurà sentir-se ben satisfeta d'aquests èxits.

Davant aquest espetec d'èxits, "El Sol" de Madrid ha cregut que era el cas de cridar-nos l'atenció, als catalans. "Però heu reparat—ve a dir el diari madrileny—que aquesta senyora que tant aplaudiu, oh, catalanistes, ho fa en castellà!" Efectivament sembla que ens n'havíem adonat. Bé, sí; i què? Que per ventura no és una llengua per a nosaltres el castellà, que ens pugui agradar? Té això alguna cosa de particular en un país com el nostre, de caires cosmopolites, i de cor obert a totes les belleses del món?

I a propòsit de la mateixa Berta Singerman, hom ha parlat de combinacions més o menys subterrànies i d'intrigues més o menys poètiques. Hom ha dit que "tant de bombo" no era sinó provocat per una empresa nordamericana que s'ha proposat de crear ací una gran atmòsfera per traslladar-la després a Sudamèrica i amb les declamacions de la Berta, fer-se la barba d'or.

També hom ha parlat d'intrigues per part d'aquest "minyó temible" de Tomàs Garcés.—Fixeu-vos—deien—com per tot arreu es fica...

—Bé, home, no serà tant.

—Deixeu-vos de no serà tant. Una sola cosa us ho demostrarà: a la sessió organitzada pels Amics de la Poesia, al Palau de la Música Catalana, Berta Singerman va recitar una poesia (sempre, naturalment, en castellà) de Tomàs Garcés. De cap altre poeta català d'avui no ha tret res.

Tomàs Garcés amb la seva fama de "minyó temible" sembla que no en fa cas. Li diuen "bugadera" i ell es riu dels safaretxos (ell, home de la Barce-

loneta, avesat a la visió de la mar autèntica); sent a parlar d'intrigues, i ell diu: mitges gelosies.

* * *

I ell continua dient: sembla que totes les precaucions són ben preses enguany pertocant als Jocs Florals perquè no pugui reproduir-se aquell rebombori de penyes que es produí ara dos anys, amb motiu d'una poesia de Melcior Font, que deien que s'havia d'endur la Flor Natural, però que en saber-ho algú (algú misteriós) la féu publicar i després la trameté al Jurat, en un retall de periòdic per fer-los veure que no era una composició inèdita i que per tant havia de romandre fora de concurs. I, és clar, la poesia no pogué ésser premiada.

* * *

Jocs Florals. Ara que hi som, parlem-ne, molt poc. Tothom fa el desmenjat quant al premi Fastenrath i d'altres, establerts per a obres de poesia, teatre, novella i proses vàries. Tothom hi fa el desmenjat; però mentrestant s'afanya a fer el paquetet i a "fer-lo" trametre a la secretaria.

D'un a un, si els trobeu—llevat d'"honroses excepcions", — semblen que ignorin i tot que els tals premis existeixin. I mentrestant a la secretaria s'ha fet un pilot de llibres de les obres rebudes optants als premis.

Per què aquest afany de dissimular i de secret?

Altrament, és endebades; bé prou que l'Octavi Saltor ho sabrà.

El que hom assegura ja ara és que no haurà fet cap al concurs el llibre dels quinze o vint-i-cinc articles inèdits d'A. Esclasans.

Per això, perquè són "inèdits". I al concurs sols poden anar obres publicades.

* * *

Però, és que es faran els Jocs Florals?

Per què no?

Que l'autoritat els intervindrà, que hi posarà condicions especials, que potser dictarà i tot unes ordres terminants, etc....

I què? Que no s'ha celebrat el gran match Barcelona-Espanyol, tot i la publicació de bans expressos i amb una sèrie de mesures que al mateix Zamora li varen fer fer una ganyota i dir quasi una mala paraula (a ell, l'angelet del cel?).

* * *

TERRA!

Quin bleix més dolç! Sembla adormida la mar lluenta sota el sol que es lleva.

I el vent molt dolçament infla les veles.

I xisclen les gavines.

Terra!

I els braços ample-oberts prou l'assenyalen i l'amanuaguen els esguards plorosos.

A la proa hi ha un home que l'esguarda a través la cortina de les llàgrimes: i veu la costa dolça i tremolosa, veu els pinars llunts, grocs de ginesta, i les vinyes brillants i les muntanyes dansar joioses en el plor dolcíssim que li entela l'esguard.

Ja una barqueta

feble rellisca per les blaves ones

que la duen en braços, amoroses.

I salta l'home a la daurada arena.

I, talment enfollit, besa la terra

i s'hi rebolca amb els seus plors mullant-la.

I va per les pinedes remoroses

de cants d'ocells i besa els arbres. Plora

i riu, els ulls té com estrelles

"Oh, l'or de la ginesta catalana

12. - EL BORINOT.

i el verd de la pineda incomparables!"
I aquesta mar, que ell tant havia amada,
en l'abraçada immensa de la costa
com es transforma tota!
Un núvol en el cel és com bandera
eneraçada al vent; riu el sol càlid,
i en les arbredes canta l'ocellada.
Dia de Juny! Al lluny els blats rossegen
com altra mar escabellada i fera.
Com gallarets vivents les orenetes
ratllen el cel.

I l'home riu i plora.
Ell ja sap que ningú no ha d'esperar-lo
en eixa terra que el va veure néixer.
Però tots els records de la infantesa
vénen a rebre'l en joiosa colla,
li volten a l'entorn i l'atueixen
amb ses rialles i sos cants de joia.
I seu, l'home cansat, vora la soca
d'un pi torçut, en la més alta roca.
La mar als peus; entorn la costa verda,
damunt el blau del cel que l'enlluerna
I al cor un greu panteix de joia immensa
i d'entendrits records l'ànima plena.
I tanca els ulls; encara el sol els besa
a través les parpelles enrogides.
I l'home sent el cor batre amb deliri
i s'esvaeix de joia.

Prop la soca
ja l'ha sorprès la nit: la lluna plena
damunt la mar; llums tímids de la costa.
I en l'aire dens, vibrants, perfums que
[enerven
—ginesta, romaní, herba mullada—.
I el cant dels grills ritmant la nit serena.
Un estel viu, molt viu, dalt la carena.
L'home recorda el blat que ara en la plana
deu fer remors d'onades inquietes.
I diu: "Oh, terra, dolça terra meva,
aquest estel tan viu de la carena
—com brot de gessamí—ara et duria
per a posâ en ton front pur de sirena".

MARIA TERESA VERNET

Llibres & lletres

Miscellània de Filosofia Religiosa, II. Sant Francesc de Sales patró del periodisme catòlic; pel P. Miquel d'Esplugues. Barcelona 1925. Imp. Altés.

La renaixença que entre nosaltres es produeix és integral. A la variada producció literària de l'hora present s'ajunten obres com aquesta, prenyades d'idees i de pensament. El periodisme és una gran actualitat, és l'arma moderna més formidable. Per nosaltres, que pacientment fem la catalogació documentada de tota la premsa apareguda a casa nostra de cent anys, i més, ençà, un llibre com aquest té singular interès. Avidament l'hem llegit i amb constant fruïció.

L'haurem de tenir present, junt amb altres coses que anem recopilant, en la formació que preparem pleret a pleret de l'obra que serà l'enciclopèdia de la premsa catalana.

El P. Miquel d'Esplugues és un cap-de-brot de les nostres lletres i un furgador i treballador infadigable. Amb llibres com aquest ell ve a posar a la frèvola vida de les fulles periòdiques o diàries un llast massís i substanciós que és com l'afermat fonamental del periodisme.

Celebrem de cor la publicació d'aquest volum preat i en recomanem la seva lectura de la manera més sincera i càlida.

SEVERAL.

—Al Romea s'ha estrenat una co-

mèdia de Lluís Capdevila que es diu "La Tranquil·litat".

—Hem sentit a dir que aviat es reprendrà la publicació de la famosa "Biblioteca de l'Avenç", anys ha interrompuda.

—Sembla que és un fet la contracta del teatre Novetats per a fer-hi teatre català, a compte de l'actual empresari del Romea, senyor Josep Calsals.

—També hem sentit a parlar d'una temporada de català a Eldorado.

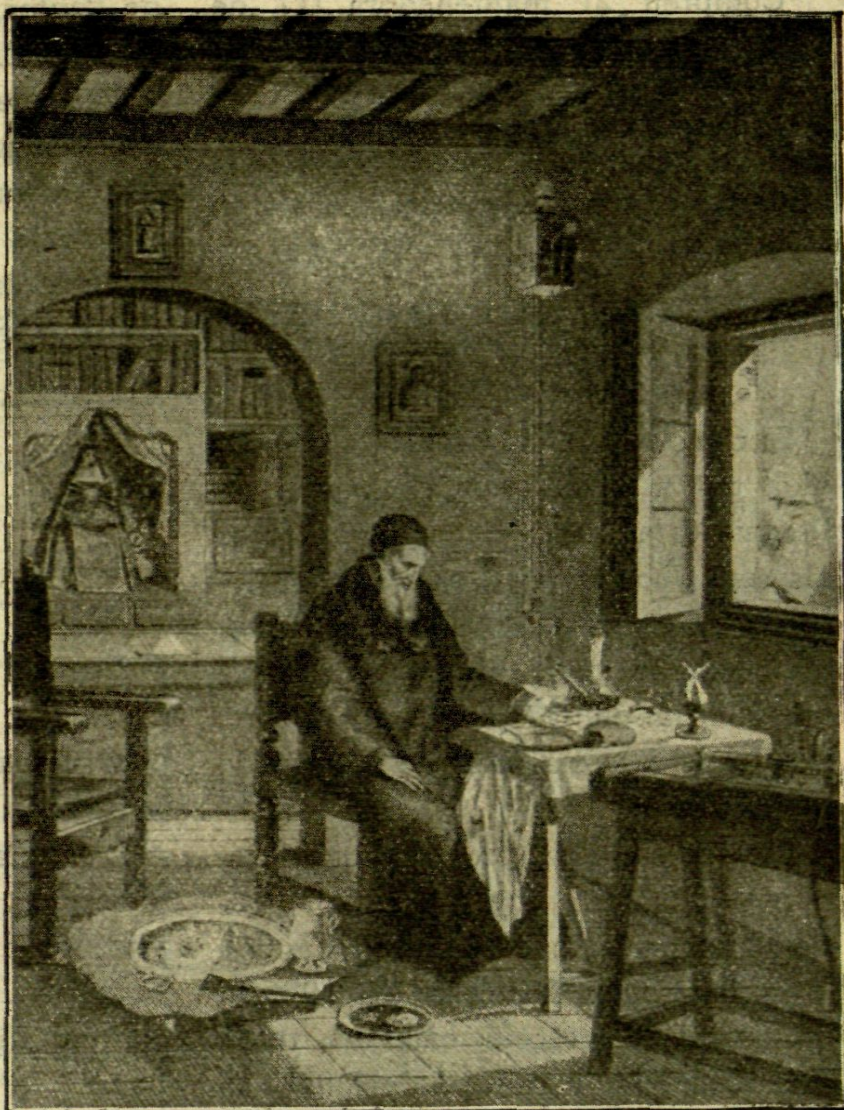
—La "Biblioteca Virolet" publica "Genoveva de Brabant" de Schmidt, traducció de Joaquim Ruyra.

—Francesc Tusquets ha publicat un llibre amb el títol "Les nacionalitats i la guerra". Barcelona, 1925. Impremta Elzeviriana i llibreria Camí.

—Hom anuncia la publicació, a Manresa, sota la direcció de Ramon Torra i Fidel S. Riu i Dalmau, d'una revista que es dirà "Ciutat". Hom diu que hi collaboraran López-Picó, Farran i Mayoral, A. Soler i March, Miquel Blanch i d'altres.

—Es anunciat per aquest dijous, dia 28, el primer número d'una novella revista il·lustrada, que duu per títol "Ginesta".

—Es remarcable el "Bloc mataroní"

En la cel·la de treball.
(Gravat del segle XVIII).

que duu interessants escrits i il·lustracions, treballs literaris i històrics.

—"Animes vençudes" duu per títol un drama, en prosa, que ha enllestit En Fidel S. Riu i Dalmau.

—El P. Miquel d'Esplugues ha publicat el volum II de "Miscel·lània de Filosofia Religiosa".

—El dia 8 de gener, a l'Alcaldia de Perpinyà, va ésser constituïda en acadèmia "La Companyia Literària de la Ginesta d'Or".

14. - EL BORINOT.

Comprèn 21 mantenedors (17 de fundadors).

La Ginesta d'Or encoratjarà les lletres catalanes, servarà les belles tradicions, organitzarà grans jocs florals anuals, honorarà i premiarà la virtut.

JOCS FLORALS DE LA GINESTA D'OR (any III)

El Consistori de la Ginesta d'Or conviuda per al tercer any els poetes de llengua catalana i de llengua francesa als seus Jocs Florals, que seran celebrats a Perpinyà (Rosselló) el darrer diumenge de maig vinent, sota l'alta presidència del senyor Joan Amade, catedràtic a la Facultat de Lletres de Montpeller.

La Ginesta d'Or (premi d'honor) serà atorgada cada any a la millor poesia catalana de caient rossellonés i a la millor poesia francesa. En 1926 el llorejat de la secció catalana rebrà encara la Flor Natural i designarà la Reina de Poetes, d'acord amb el Consistori.

Seran concedides encara:

Poesia catalana (Rosselló, Catalunya, València, Balears i altres terres de llengua catalana). Tres altres flors de vermeil o argent.

Prosa francesa o catalana. Seran premiades les obres mereixedores.

Les obres han d'ésser dirigides en doble exemplar, inèdites i sense signatura, acompanyades d'un plec clos portant el títol de l'obra o de les obres trameses, i a dintre el nom i l'adreça

de l'autor, el tot abans del dia 15 de març de 1926.

Pel català: Al senyor Carles Grandó, vice-president de la Ginesta d'Or, 29, carrer dels Agustins, Perpinyà (França).

Pel francès: Al senyor A. Bausil, C. de la Poste, Perpinyà.

DE TEATRE

BERTA SINGERMAN

Ens ha semblat, oint-la, que escoltàvem un cant transparent i cristallí com el raig que dimana de la font verge.

L'escenari de l'Olympia és gran i ella sola l'omplia, més encara, omplia tot el Teatre. Cada recitat ens suggeria un comentari; però només en citarem alguns: En el vers "Las Campanas" d'Edgard A. Poé, sa boca, era fidel portaveu del ressò metallitzat d'una campana veritable i ens feia la impressió de trobar-nos en mig d'un temple on hi ha campaners que saben fer parlar les campanes; en la "Canción antigua hebrea" d'autor anònim, féu gala d'un prodigi de pronunciació, i en el "Polirritmo dinámico de Gradín el jugador de futbol" d'En J. Para del Riego se'ns mostrà la justa interpretadora, la plasmadora del gest.

Si l'haguéssim sentit quan teníem deu anys, hauríem cregut que les fades parlaven així, perquè és vertade-

rament la rapsoda de la veu màgica.

Els que la sentien per primera volta es mostraren un xic reservats en començar; però al segon vers ja es donaven i seguien els aplaudiments fins al final en què l'obligaren a dir fora de programa "El amor que pasa" i "Pobres necios que acusáis a la mujer sin razón", el primer d'En Tomàs Garcés.

Va ésser una sessió d'Art de les que no s'obliden.

LLUÍS VICIEN DE BARROS

IMP. ALTÈS

Casa BORRULL Plaça de les Olles. 9
Articles per Sport,
Futbol, Xarxes per a Tennis, Hamaques,
Bosses, Cortines & -Articles de pesca.

VESTITS per **J. MONEREO** SENYORES
a HOMES, i NENS:
UNIFORMES DE TOTES MENES
—: Vendes a plaços i al comptat. —
URGELL 21. — BARCELONA

Acadèmia COTS
== Comerç, Idiomes, Etc. ==
ARCS, 10. — BARCELONA
—:—:— (TELÉFON 5041-A.) —:—:—

A. SANROMÀ

Cicles i Sport

Balmes,

62

BARCELONA

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO

- 24 i 26. Sastre, Mod. i Camiseria.—BAS I TARRIDA
33. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.

CARRER CORTS CATALANES

451. Inst. elèct., aigua i gas.—RAFEL SALA.
614. Pelleteria.—"LE RENARD".

CARRER DE TALLERS

72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER

65. Ribas i Ferrer. B. Regina *Novelles escollides*

CARRER BOTERS

4. F. MONFALCÓN. Tapissos pintats i oleografies.

CARRER DEL CALL

1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
9. Llaneria i Sederia.—CASA PUIG.
28, pral. J. COSTA.—Antiguitats d'art.

CARRER DEL PI

- 13, 2.º. SASTRE.—L. MIR.

CARRER DE SANT PAU

3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÈ.

CARRER BALMES

126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.

RAMBLA DE CATALUNYA

15. Pelleteria "La Siberia".—J. TICÓ.
94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA

- 36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIBIA

- 2 r.r. Lligues i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ

66. Palla i Alfals JOSEP CATALA.

CARRER PORTAFERRISSA

22. Ganiveteria i perfumeria.—VDA. DUCHEIN

CARRER FONTANELLA

18. Art. fotogràfics i Radio.—PÉREZ i SÁBAT.

CARRER JOVELLANOS

4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. Picazo

RONDA SANT ANTONI

60. OLLA EXPRESS.—Detalls a Import Acar.

CARRER SALMERÓN

140. Articles fot. i radio.—V. CALDÉS ARÚS.
193. Làmp. Elect. i radio.—RAMON RABASA.

DIAGONAL

460. "Radio Iris".—J. B. MODOLELL. municació i Hemeroteca General

Obra nova: POEMA PASTORAL

per J. PUIG I BOSCH, exornat per NICOLAU RAURICH

5 pessetes <-> Demaneu-lo a totes les llibreries <-> 5 pessetes

SALA PARÉS
 Establiments **MARAGALL**
 Petritxol, 3 i 5 - BARCELONA

MOBLES FRADERA

Fradera i Ribas, s. en C.

Fabricació pròpia

Vendes a termes.
 Condicions especials pel
 pagament immediat.

Exposició, Despatx i Tallers:
 Calabria, 94 - Tel. 968-H
 BARCELONA

RAMON SUNYER
 JOIER

Corts Catalanes, n.º 643
 Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

F. CARRERAS CANDI

NARRACIONS
MONTSERRATINES

CONTÉ ENTRE ALTRES:

La roca del Gegant
 encantat - Lo senyal
 del Cap de Mort - Lo
 Cavall Bernat - Lo
 Vall-Mai - Lo drama
 de Sant Miquel - Lo
 fals ermità de Mont-
 serrat - Lo bandoler
 de Montserrat.

Vol. de 400 pàgs. il-
 lustrat amb 35 gravats

IMPREMTA ALTÉS
 ANGELS, 22 i 24

Preu: 2 ptes.

FOTOGRAVATS

F. CO. ESTEVE
 VIA LAYETANA 15
 Tel. 2210 A
 4515
 BARCELONA

TRICROMIAS - AUTOTIPIAS

CALÇATS

ALFONS
RASPALL

Es serveix
 bé, bo
 i a bon preu

Portaferrissa, 13
 BARCELONA

RADIO ELÉCTRIC MANUFACTURERS

Aparells i material radiotelefònic

MAJOR I DETALL; Balmes, 126

RELOTGERIA "EL MARINO"

Alpina

EL MILLOR RELLOTGE SUIS DE PRECIÓ
 Garantit per deu anys i únic que durant
 els cinc primers s'adoba de franc en
 tota mena d'espatllaments

PER A ENCARRECS:

Jaume Roca, Ordre, 136. - Sant Andreu.
 Josep Torruella, Ripollés, 73. - Sant Martí.
 Merceria Bell Caprici, Carmel, 50. - Les Corts.

CENTRAL I TALLER D'ADOBES:

Jaume Fonollosa, Canvis Vells, núm. 8.
 Bisuteria fina. - BARCELONA

FÀBRICA
D'HULES

Agustí
Castells

Portaferrissa, 18

Telèfon 1983-A
 BARCELONA

Fàbrica de Llonganisses,
 la millor de la nostra terra.

TELEFON { A SEU D'URGELL, N.º 124
 A BARCELONA, N.º 2023-A
 A SITGES, N.º 1383

Demaneu a tot arreu la marca
"ELS PIRINEUS"
 Quingles i Escaler

CASTELLCIUTAT
 (Seu d'Urgell)

res/172